

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési és hirdetési díjak küldendők.
Kéziratok nem adatkak vissza.

Felelős szerkesztő: Éder János.
Társzerkesztő: Holló Adolf.
Kiadó- és laptulajdonos: Weisz Márk.

Előfizetési díj:
Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 16 fillér.
Megjelen minden vasárnap reggel

Csongrád mellőzése.

A Duna-Tisza csatorna ügye, most már mint a lapokból olvastuk annyira előre haladt, hogy a mint Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter úr kijelentette, ebben a kérdésben a jövő hó elején határozhatnak is. Tehát a jövő hó elején okvetlen megfogjuk tudni, hogy a csatorna, mint az már terveze volt, itt Csongrádnál torkollik-e a Tiszába, vagy pedig ellenkezőleg a szakértők véleményével szemben magán érdekek figyelembe vételével a szolnoki torkolás mellett foglalnak álláspontot, amennyiben a harmadik terv nevezetesen az, hogy a csatorna Szegednél végződjön, ma már, mint rendkívüli költséges és természetes akadályokba ütköző kivihetetlen, tehát végképen el van ejtve. Mint olvasóink tudják is, az egész műszaki világ, nem csak ebben az országban, hanem külföldön is oda nyilatkozott, hogy a tervezett csatornának okvetlen nálunk Csongrádon kell a Tiszába torkolni: mert ez a legtermészetesebb irány és műszakilag ez vihető keresztül a legkevesebb költséggel és ez az irány felel meg leginkább a közlekedési és közgazdasági érdekeknek.

Hiszen akik tudják a csatorna keletkezésének tervét azok tudják azt, hogy már 1861-ben, midőn ebben az ügyben Németországban nemzetközi konferencia volt, kivétel nélkül a csongrádi betorkolás mellett foglaltak álláspontot és a csatornát műszakilag ide tűzték ki, tehát akkor, sem Szolnok, annál inkább Szeged szóba sem jöttek.

Később a provisorium alatt a csatorna ügy más fontos politikai kérdések miatt egészen háttérbe szorult, még nem dicsekvés képen, de a tényeknek megfelelőleg hozzuk fel, hogy akkor: midőn a „Tiszavidék“ szerkesztői voltunk, dr. Szivák

Imre akkori képviselőnk az 1861-iki nemzetközi konferencia jegyzőkönyvét megszerelte, figyelmünket felhívta és a csatorna ügyét a „Tiszavidék“ hasábjain napvilágra hoztuk, illetve felvetettük.

Ezután az ügy sok ideig aludt, még végre dr. Baross János volt képviselőnk az Országgyűlésen felvetette a kérdést és felhívta rá a szak-miniszter és az országgyűlés figyelmét. Tény az, hogy azóta: mióta dr. Baross János az ország színe előtt mutatott rá a Duna-Tisza csatornának a Csongrádon való kiépítésének szükségére, folyton napirenden van, de az is tény, hogy nyomban utána a szolnoki érdekelttség, különösen néhány befolyásos szolnokmegyei birtokos és előtérbe toltta a szolnoki betorkolást. Felvetették és erősen korteskedtek ugyan a szegediek is a Szegeden való kiépítésen, de jelekből és a műszaki egyhangú véleményekből be kellett volna régen látniok, hogy az a terv kiyihetetlen.

Sajnos a szegediek ezt belátni semmiképen nem akarták és amennyiben Szeged még a Menyországot is Szegedre akarná telepíteni, ahelyett, hogy mellénk állt volna és a csongrádi betorkolás mellett foglalt volna állást, minden módot, minden eszközt, kilincselést, befolyást, könyörgést felhasználva a szegedi betorkolás mellett. Ezzel a makacs kapzsizással, elcsürte-csavarta nem csak a szegedi: hanem a csongrádi betorkolást is, holott ha belátta volna tervének kivihetlenségét, könnyen meglehet, hogy a közvélemény sürgetésére a Duna-Tisza csatorna Csongrádon való kiépítéséhez már régen hozzá fogtak volna.

Igen t. Szegedi testvéreink! mindent elnyelni akaró torkosságuk miatt, mint jelekből látszik, a szolnoki érdekek léptek előtérbe és nagyon féltő, hogy a daczára

az összes bel és külföldi műszaki véleményeknek, egyesek anyagi és politikai érdeke miatt a Duna-Tisza csatornát most már nem Csongrádra: hanem Szolnokra viszik.

Aki figyelemmel kísérte a miniszter választát, melyet a szegedi monstre küldöttségnek adott, aki figyelemmel kísérte az igazságügyi miniszter választát a törvényszéket kérő jászberényieknek, hát egy percig sem lehet kétsége az iránt, hogy most már a kormány nézete és felfogása nem a csongrádi: hanem szolnoki betorkolás mellett van.

Hogy ez nincs másképen mutatja az a körülmény is, hogy a csatorna ügyét ezentúl nem Hoszpóczky miniszteri tanácsos, ki a Csongrádi betorkolás mellett foglalt álláspontot: hanem Kvassay miniszteri tanácsos, ki a Szolnoki betorkolás mellett foglalt álláspontot fogja referálni.

Ezekkel a jelenséggel szemben, most már egyedüli teendőnk az legyen, hogy minden módot és eszközt felhasználjunk, jogos, igazságos érdekeink megvédésére.

Minden követ, minden hűrt meg kell feszítenünk és nem szabad engednünk, hogy akkor: midőn az összes külföldi és belföldi szakértők a Csongrádi betorkolás mellett nyilatkoztak, néhány befolyásos „nagy ur“ politikai és anyagi érdeke miatt a csatornát Szolnokra vigyék.

Rendkívüli vármegyei közgyűlést kell összehívni, hogy ebből írjon fel Csongrád vármegye az országgyűléshez.

Álljanak talpra a Csongrád megyei országgyűlési képviselők, különösen a mi kerületünk képviselője: Faragó Antal úr!

Ha kell, emelje fel szavát az országházban, az ország színe előtt és tiltakozzék az ellen a terv ellen, mely tervszerint az ország közvéleményének mellőzése

T Á R C A.

ERŐ, ANYAG.

írta: Dr. Koncz Mihály.

Jelenség, realitás, a dolgok lényege. Oly fogalmak, melyek majdnem annyiszor megfordulnak beszédeinkben, mint Isten, örökkévalóság, élet, halál, a nélkül, hogy e fogalmak bármelyikével is tisztába lennénk. Sajátos tünet az ember életében, hogy épen arról, a mi hozzá legközelebb áll, a legkevesebb ismerettel bír. A csillagok világát, a bolygók mozgásának törvényeit ismerte már századok előtt az ember; az ember lényét, az ember gondolkodásának törvényeit csak a legújabb idők óta kutatják az igazsághoz közelítő eredménnyel. Azért, mert az embert eleddig nem érdekelte más, mint saját szükségletének kielégítése, a szervezet működése, a rajta kívül eső dolgok.

A költő mondása: a világ csak hangulat, tudományos tétel ma már: a világ csak jelenség (fenomenon.) Mi a dolgokat nem a maguk valójában látjuk, hanem úgy miként érzéseinknek jelentkeznek, a hozzánk való relativitásukban. A valóság, a dolgok lényege a jelenségek alatt rejlik. Sokszor a jelenség is jelenséget

takar, mely alatt a valóság még mindig rejtve él. A fény, a hang, a szín, a villamosság, delezesség rezgések, de a rezgés is csak jelenség (mint minden, a mit érzéseinkkel észlelhetünk) még pedig annyira általános jelenség, hogy a legújabb elméletek szerint (Flammarion) minden a mi létezik, folytonos, állandó rezgésben van. A legmozdulatlanabb anyag tomjai; a világgürben az égitestek, maga a világot betöltő úr (?) örökös rezgésben, mozgásban vonzásban vannak. Valósággal mobilis in mobile.

De a jelenségeket is csak az idő és tér correlációjában szemlélhetjük. Még a képzetek is e két fogalomhoz kötött formában jelennek meg. Tér és idő azonban, mint Kant kimutatta, nem létező fogalmak, csak mindenkörön adott formái belső szemléletünknek. Örökkévalóság az időben mérhetetlen nagyság a térbe ismeretlen a világ lénye, a magánvaló előtt. A dolgokról tehát tiszta képet csak úgy nyerhetnénk, ha az idő és tér viszonylatától elkülönítve, függetlenül alkotnánk meg szemléletünket. A dolgok lényege, a maga valójában (Ding an sich) tehát örökre megismerhetetlen az ember előtt. Megismerhető azonban, tiszta észbeli analízis által, mit tán később a fizikai kísérleti tudomány is igazol, az a mérhetetlen menyi-

ségü, parányi femomenon, mely a látható fenomenalis világ alapját képezi.

Mi a jelemségek substratuma?

A tudomány meglelt már rá: az anyag és erő. A kettő egymással folytonosan kapcsolatban van, egymással iker-testvérek, talán lényegükben egyek is. Tán az erő csupán az anyag érvényesülési formája, de nem lényege; hisz az anyag, legalább gondolatban, oly mérhetetlen kicsiny részeség elemezhető; a mi kor már a matéria szemléletünkben gondolható tulajdonságaival nem is látszik birni. Hogy pedig mégis két dologról van szó, mutatják a jelenségek, mert az erő és anyag nincsenek mindenütt egyforma correlációban. Néha az anyag a több, máskor az erő (pl. A bogárnak aránytalanul nagyobb az izom ereje, mint a gerinces vagy plane emlős állatnak.)

Vegyük a két fogalmat analízis alá. Mi az anyag?

A chemia igazsága, hogy az anyag a legkisebb részecskéire bontható, a mit már tovább bontani nem lehet ez az elem; tudományos postulatum az is, hogy az elem tömecekből (molekulákból), ez pedig atomokból, parányokból áll. De a rádium felfedezése meglepő tényt hozott felszínre: a rádium átváltozott heliummá, az elem átalakult más elemmé és ezt ok-

sével a csatornát más irányba akarják vinni.

Fel kell szállítani a csatlakozásra Kiskun Félegyháza közönségét, mely szintén közvetlenül érdekelve van!

Fel kell kérni Félegyháza érdemes országgyűlési képviselőjét Holló Lajost, kiben hathatós támogatót nyerünk, szóval tenni és tenni kell!

Talpra hát Csongrád közönsége, mert ha most le hagyjuk magunkat verni, többé fel sem támadhatunk!

A Csongrádi munkások így is tömegesen vándorolnak Amerikába: mert nem tudnak megélni, ha most leengedjük magunkat töretni, akkor el fog következni az idő, hogy nem csak a munkások: hanem a munkaadók is hátat fordítanak Csongrád siralom völgyének.

A földmunkások sorsa. Lapunk m. heti számában megírtuk, hogy a helybeli földmunkások közül igen sokan vándorolnak ki Amerikába; sajnos tőlünk éppen azok, kik a legszorgalmasabb és legértelmesebbek. Ennek a kivándorlásnak az oka pedig az, hogy ma már ebben a Magyar hazában a magyar földmunkás képtelen megélni, annál inkább képtelen öregségére valamit szerezni.

Vannak olyan elfogult egyének is, akik azt merik állítani, hogy a földmunkás tisztességesen és azét nem tehet félre semmit: mert el issza és el kártvázza.

Hát meg lehet ezek között is vannak kivetni valók éppen úgy, mint a társadalom minden rétegében, még a nagyuri körökben is, de hát a munkások közül nem a kártyások, nem az iszákosság vándorolnak ki, mint az úri társadalom elzüllött sikkasztói és lumpjai: hanem éppen a legszorgalmasabbak, akik tudják jól, hogy Amerikában éppen olyan baromi nehéz munkát végeznek, mint itthon. Csak az a különbség, hogy még itthon embertől munkájuk mellett sem képesek anynyit keresni, hogy abból tisztességesen élhessenek, addig az Újvilágban munkájukat tisztességesen fizetik meg.

Pedig annak, hogy a magyar mun-

ozta a kisugárzás, a mozgás. Bebizonyult tény, hogy a kisugárzás erőssége, a rezgés hullámai, másszóval az intenzitás erőssége. képes megváltoztatni az anyagot, illetve az anyagnak érzékeinkkel észlelhető részeit. Igazoltunk vették ezzel a régen sejtett igazságot, hogy az anyag a mindenség substrátuma, valójában egy; han- goztatják legujabban, hogy elemek nincsenek, hogy az elemek összetettek, az atomok ionokból állanak és ez az ion maga a materia (Arhenius). Képzeteinkkel felfoghatatlan végtelen parányi, az emberi tudás előtt mindenkor láthatatlanul maradó végtelen kicsi. A látható világ a láthatatlanból van alkotva. Megszűnt a világ űrt betöltő aether elmélete, a maléria betölti a végtelen világűrt.

A maléria coefficientense az erő. Rezgések alakjában fizikailag észlelhető valami; az anyaggal mindig együtt jár; mielő. variációban folyton formálja, gyurja, átalakítja az anyagot. Ur a mindenség fölött: alkot, terem, romból, épít szüntelenül. A parányi poszem, az egységű protoplazma, az égbe menedő hegy, az ékszerű szolgáló ragyogó gyémánt, a hű ember; — a nap a bolygó rendszerével, a csillagok miriárdjai; az alakulóban levő ködfoltok, rombadölt világok, a makrokozmos és mikrokozmos világba mind az ő produktumai; folyton küzdelemben áll az anyaggal, intenzitása szerint alkot. romból, csinál életet, halált, halmaz állapotokat változtat — de mindig örök. Az anyag és erő (energia) megmaradásának elve a fizika főtvénye, változtathatják szemléleti formájukat, átalakulhatnak, de lényegükben egyek. Semmi — fizikai értelemben véve — nincs; csak nyugvás, csak a

kás tisztességesen élhessen: és ki ne vándoroljon igen egyszerű orvossága lenne, melyet éppen a társadalomnak van módjában megadni. Ebben a tekintetben dr. Cicatricis Lajos alispán urral egyetértünk. U. i. Roppant mennyiségű föld van még a Magyar-Alföldön, mely parlagon hever és olyan, mit sokan ingyen bitorolnak. Hát nem kellene más, mint ezeket a földeket vetemény termelésre kiadni a földmunkásoknak, hogy azt éppen úgy kezeljék, mint itt a bolgárok, kik képesek 1 kat. hold földön 1600—2000 korona hasznót produkálni.

Nálunk Csongrádon szintén vannak ilyen bitang földek, de a helyett, hogy a munkásoknak adnák ki, az érdemes községi képviselőtestület, mint hallottuk, a m. közigyűlés alkalmával is oda ajánlékozott vagy 60 holdat, melynek értéke 60 ezer korona.

Hát bizony, ha ez igaz, semmivel sem menthető ez a könnyelműség és akkor, ne róják meg a magyar földmunkást, ha saját otthonukból ki lökve, Amerikába vándorolnak.

UJDONSÁGOK.

Eljegyzés. Csernus Ilonka kisaszonny, özv. Csernus Sándorné kedves leányát, eljegyezte, ifj. Janniczky Endre munkácsról. Gratulálunk!

Vadászat. A felgyői gr. Károlyi-féle uradalomban ma tartják meg a szokásos körvadászatot. A vadászatra innen is többen megvannak hiva.

Név megmagyarosítás. Weisz Miklós szeszgyári tisztviselő csongrádi illetőségű, budapesti lakosnak nevének Tordai-ra átválttatását a Nagyméltóságú belügy-miniszter megengedte.

Banquet Porubszky tiszteletére. A csongrádi intelligencia a múlt vasárnap este abból az alkalomból, hogy Porubszky József plébánosunk apáttá neveztetett ki, fényes és népes banquetet rendezett a „Casinó“-ban. Az első felköszöntőt Sövényházy Antal mondotta az ünnepeltre, melyre Porubszky Jó-

vegetáció szünetelése. Ez is azonban fictió; mert az anyag és erő egyensúlya, érteve ez alatt a vegyi változások szünetelését — csak az az anyag molekuláris állapotában észlelhető, (elemek), de főntebb érintettük, hogy ez is csak látszólagos; az atonok és az őket alkotó ionok folytonos rezgésben vannak.

Mi az anyag? Mi az erő? Lényegét nem ismerjük, létét igen. A jelenségek az anyag és erő megnyilvánulásának formái; a belátó, a kritikai elme hámozta ki a jelenségek megmérhetetlen változatú világából mint pozitívumot, az erőt és anyagot. Hogy ez a kettő egy, sejtik a tudósok de bizonyítani még nem tudják. Az anyag identitásának elmélete nem új dolog.

Mégis az erő külön valaminek látszik lenni.

Való, hogy a különféle halmazállapotú testek változatát az erő okozza és pedig erősebb erő (rezgés) bontja meg a testek között olyanyira erős cohaesiot. Az adhaezio pedig nem egység, mint rokon erők egy máshoz vonzódása. Az elemek különfélesége, a fajsúly az összetartó erők különböző intenzitásán alapszik. A világ egyetlen jelenségei sem egyebek, mint erők küzdelmei egymással, a mely küzdelem eredménye mindig az, hogy az erősebb leküzdí a gyengét, miáltal saját lényege a parallelogramm átlója szerint megváltozik, talán éppen, — ha szabad e kifejezéssel élni. — megnemesül. A világtestek peripherikus mozgása központjuk körül a centripetal és centrifugal erők parallelogrammjának átlója irányában megy végbe. Ez az egyensúly világtörvény, ez a kozmosz harmoniája. (Folyt. köv.)

zsef válaszként Csongrád intelligens közönségét életve. A vacsora után még sokáig maradtak együtt.

Betöréses lopás. Pintér János úri utcai házat f. h. 17-dikén viiradóra feltörték és onnan 14 drb. párnát 2 dunát és több rendbeli fehérműt ismeretlen tettesek elloptak. A betörést már csak azért is könnyű volt végrehajtani mert igen nagy szél fújt és így nem kellett a betörőknek attól tartani hogy a zajt meghallják. A rendőrség széleskörű nyomozást indított az ismeretlen betörők ellen.

Köszönet nyilvánítás. Az izr. nőegylet által f. hó 12-én jótékony célra rendezett „Tombola estély“ alkalmából felül fizettek: Faragó Antal 46, Holló Adolf (Czibakháza) 10, Rosenberg Ede és Dr. Boér Antal 8—8, Boér Jakab, Szendrői László, Dr. Buk Herman és Braun Márczel 6—6, Dr. Strasser Mór (M. Berény) Porubszky József, Reisz Ede, 5—5, Ujhelyi Nándor, Révész Ignác, (Brassó) Ausländer Jenő, Kohn Mór 4—4, Dr. Vida Sándor 3, Sóllya Gyula, Berényi Lipót, Fehér Ignác, Schwarcz Lipót, Balkányi Lajos, Hoffmaan Sándor (Szentés), Sebők Miksa, Lévai Gyula, Schwarcz Mózes, Hacker Samu, Klein Sándor, Klein Lajos, Kimczér Béla, (Felgyő) Kemény N, Ungár N, Bloch Adolf, Weisz Márk és Dr. Grósz Arnold 2—2, Kalmár Béla, Földes Jenő, Ausländer Sándor, (Szentés) Tóbiás Herman, Tóbiás Béla, Schwarcz Izidor, Klein Ferencz, Bátor Sámuel, Bátor Géza, Herczföld Károly, Kalmár Lajos és Szabó Géza 1—1 koronát, kiknek ez úton is hálás köszönetet mond az izr. nőegylet elnöksége.

Uj vendéglős. Ugy látszik hogy nagyon előzékeny ember Goda Antal a „Magyar király“ szálloda új vendéglőse, mert dacára annak hogy a hal méreg drága mégis olyan előzékeny volt a közönséggel s. e. nben hogy halat szerzet a tegnapi megnyitásra, Az új vendéglős megérdemli a pártfogást. A mi jó közönségünk meg is fogja tenni ez irányban a kötelességet.

Mint haljuk. Az „Erzsébet szállodát, Albert Viktor bérelte ki. A vendéglő ezutal jó kezekbe lesz, mert az új bérlő komoly törekvő ember.

Döntés a kántorválasztás ügyében. Régóta húzódik már a kántorválasztás ügye, amennyiben hol az egyik, hol a másik fél fellebbezte meg. Mégjárta a községi közgyűlést, a vármegye törvényhatóságát a váci káptalant, a közigazgatási bíróságot, vagyis az összes polgári és egyházi fórumokat. Annak idején a községi közgyűlés ki mondotta, hogy r. kath. kántort csak a községi közgyűlés kath. vallásu tagja választhatnak. Ezt appellálták azután meg minden fórumhoz míg végre, a közigazgatási bíróság a községi közgyűlésnek adott igazat és kimondotta azt is, hogy ez nem tartozik a nevezett bíróság körébe. Most tehát a felebbezést megint elülről lehet kezdeni a közgyűléstől a váci káptalanhoz és onnan esetleg az esztergomi herceg primáshoz, még végre a római pápa ő szentségéhez. Különbölegmélványosabb a Nagy Pál Imre felfogása, ki azt tartja, hogy kántor választásra egyedül Csongrád összes r. kath. lakossága hivatott. Azt hisszük, hogy akár a nép, akár a községi közgyűlés r. kath. tagjai választják a kántort minden esetre a méltányosság is azt követeli, hogy arra Hornyik Károlyt válasszák meg, ki már több, mint 10 év óta látja el a kántori teendőket.

A Duna—Tisza csatorna. Folyó hó 15 én délután kezdődtek meg a kereskedelmi minisztériumban a Duna — Tisza csatorna ügyében alakított műszaki bizottság tanácskozásai. Az ülésen Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter személyesen elnökölt, jelen voltak: a minisztérium részéről Sztéryényi József államtitkár és Hoszpotzky Alajos miniszteri tanácsos,

Szeplős arcot, naptól lesütött vagy persenésekkel tele Sarcot és kezet hófehérré és üdévé varázsol már 1 tégely **Kamilla-krém.** Ára 1 korona
Kapható: Balkányi Lajos gyógyszerárában Csongrádon. (Szivák-tér.)

a bizottság, külső tagja közül Hieronymi Károly Miklos Odön, Kvasay Jenő, Rupcsics György udvari tanácsos, Kovács Aladár és Lázár Pál műegyetemi tanarak, Faragó Lipót, Csatóy Frigyes, Rapich Richárd és Klein Gyula tőzsdetanácsos. Az első tárgy Kovács S. Aladár műegyetemi tanár előterjesztése volt a Duna-Tisza csatorna méreteire, műtárgyaira és előirányzatára vonatkozólag. Az előadó javastata felett élénk eszmecsere indult meg, amelyben csaknem az összes jelen voltak résztvettek. Kossuth Ferencz kijelentette. Hogy a kérdést kimerítve látja és most már határozni tud. A legközelebbi ülések február elején lesznek. Ekkor a hajózási díjtételek, az egységárak és a tiszai torkolat kérdését fogják tárgyalni.

Sikerült az orsz. Posztó kiviteli Áruháznak (Budapest, Rottenbiller-utca 80 szám.) 1000 vég nagyon jó minőségű tartós férfi ruha szövetet egy csödbe jutott posztó gyárostól potom áron megvenni. Ez okból szétküld vidékre utányvétel egy teljes férfi öltönyre elegendő 3 méter nagyon jó tartós, finom szürke, Barna, fekete vagy sötét kék, posztot vagy kamgarnt csak 10 koronáért; A fenti céget t. olvasóink figyelmébe ajánljuk.

Általános feltűnést keltenek mindenütt a „Milleniumtelep“, Nagyösz, Torontál megye, szülődványai, melyek már az első évben 1 1/2 - 2 m. magasságra fejlődnek és a szőlőbirtokosoknak tetemes hasznot hajtanak. A telep magyar vagy német vagy román vagy szerb nyelvű főárjegyzékét mindenki ingyen kapja, ki címét lev.-lapon tudatja.

Az alkotmánybiztosítékok. Egy német estílap közlése szerint, gróf Andrassy Gyula belügyminiszter behatóan foglalkozik az alkotmánybiztosítékok kérdésével és az erre vonatkozó törvényt a következő elvek szerint szándékozik megcsinálni. Kiterjesztik a közigazgatási bíróság jogkörét. — A hatásköri összeütközése elkerülésére alakítanak egy legfelsőbb bírói fórumot, a amelynek elnökét a király nevezi ki, tagjainak hivatala nobile officium lesz. — A megyei pénztárakat visszaállítják. —

A főispánok rendkívüli hatalommal való felruházását megszüntetik. — A kirávi biztosok intézményét teljesen megszüntetik.

A helyi érdekű vasutak. A kereskedelemügyi miniszter rendeletet küldött a szege-di kereskedelmi és iparkamarához, amelyben sürgős javaslatot kér az iránt, hogy a kamara területén tervezett helyi érdekű vasutak szüksége milyen sorrendben fontos, A miniszteri rendelet célja az, hogy a kamarák közigazdasági, kereskedelmi ipari és forgalmi érdekből állapítsák meg, vajjon a területükön legelőbb melyik vidéken sürgős a vasúthálózat mielőbb való növelése és kivált, hogy az államsegélyt, illetve állam hozzájárulását mely vonalakon adják meg legelőbb. A szege-di kereskedelmi és iparkamarának a Bácsme gyében és Csongrádmegyében tervezett és szükséges vasutak kiépítési sorrendje tárgyában keil javaslatot tennie. A kamara most foglalkozik ezzel a kérdéssel és ebben a tárgyban közelebbi ánkétet tartanak. Ezen az ánkéten e nevezett két megye közigazdasági életének vezető emberi fognak a jelentés vasut-politikai és forgalmi kérdésben javaslatot tenni. A kamara elnökségének az a terve, hogy a javaslat minden érdeket kielégítsen és a kereskedelmi miniszterhez intézendő jelentés ki fogja fejteni, hogy Bácsme gyé és Csongrádmegye nagyobb arányu vasuti behálózása az országnak egyik leg-

fontosabb közigazdasági érdeke. Az ánkét javaslatával a február elején tartandó teljes ülésében foglalkozik majd a kamara.

Az izr. nőegylet „Tombola estély“-e.

A közelmúlt báli krónikájában úgy anyagi mint erkölcsi sikerét tekintve szinte páratlanul áll az a mulatság, melyet a helybeli izr. nőegylet f. hó 12-én jótékony célra rendezett.

Gyönyörű és követendő példáját mutatja-e nálunk szokatlan siker az egyetértésben rejlt erőnek. Mig ezelőtt a torzsalkodás, egyéni érdek s a bosszú szétforgácsoltván az erőket jóval a cél előtt meghiusítottak nálunk e tekintetben minden nemesebb törekvést, addig most, miként az eredmény fényesen igazolja, a jótékonyág jegyében született egyetértés a hasznosi a kellemessel összekötte igen tekintélyes anyagi segélyt biztosított a mulatság tiszta jövedelmében azoknak, kiknek a sors nem juttatta a gyönyört, hogy adhassanak, csak a fájdalmat hogy kérjenek a nyomorgóknak.

Az estély tiszta jövedelme: 540 kor. jutott a kitűzött jótékony célra.

E szép anyagi eredményért a jól kiérdemelt és méltó dicséret első sorban a nőegylet illusztris elnököt illeti, kik ötletesen, tombolát rendezve gyarapították a jövedelmet s kitartó buzgalommal készítették elő a sikert-, dicséret azokat a nemes lelkű leányokat, akik fáradtságot nem ismerve gyűjtötték a tombola tárgyakat s a jó szívű hölgyeket, kik azokat adományozták, de az mindenkit, ki részvételével előmozdította az elért fényes és örvendetes eredményt.

De nem csak anyagi oldalát tekintve, hanem népességénél és kedélyes hangulatánál fogva erkölcsileg is kiváló sikert ért el ez a mulatság, hol nem csak városunk, hanem a vidék is szép számmal volt képviselve. Fesztelen, vig hangulatban még a kora reggeli órák is együtt találták a kedélyes társaságot.

Jelen voltak asszonyok: Ausländer Jenőné, Balkányi Lajosné, Boér Jakabné, Bergl Manóné, dr. Buck Hermanné, Braun Marczelné, Binét Sámuelné, Barna Henrikné, Báró Gézané, Bloch Adolfné, özv. Ehrlich Lázárné, Ehrlich Mórné, Faragó Antalné, Fehér Ignáczné, Halász Ignáczné, Klein Ferenczné, Klein Lajosné, Kohn Mórné, Kämpfner Vilmosné, Liebermann Ödönné, Régner Sámuelné, Rosenberg Edéné, id. Reisz Jakabné, ifj. Reisz Jakabné, Schwarcz Sámuelné, (Ujfalu) özv. Stern Józsefné, (Halas) Schwarcz Izidorné, Schwarcz Mózesné, Szendrői Lászlóné, Tóbiás Béláné, Szabó Gézané, Tóbiás Hermanné, Vadász Károlyné, Váradí Jakabné, dr. Vida Sándorné, Weisz Adolfné.

Leányok: Boer Erszike, Bergl Etelka, Ehrlich Aranka, Ehrlich Katóka, Fehér Rózsika, Halász Annuska, Kalmár Aranka, Löwi Etelka Reisz Jolánka, Regina és Linuska, Régner Fannyka, Stern Mariska, (Halas) Schwarcz Rózsika, (Földvár) Szendrői Mariska, Vadász Annuska, (Munkács), Vadász Nellike, Váradí Etelka, Weisz Lidia.

C S A R N O K.

A Z I N A S O M.

[Egy orvostanár emlékirataiból.]

Ira: FEHÉR JENŐ.

— Az ám — jegyezte meg a kocsis — csak hogy nem nagyon biztonságos ez az erdő ilyenkor, alkonytájba.

— Ne félt engem — szóltam mosolyogva — el vagyok látva minden eshetőségre.

Es a köpenyem zsebéből kivettem a revolveremet,

Azzal utnak indultam. Az esővíz már kezdett beszikadni a földbe, nyirkos levegő suhant keresztül a fákon; egyébként mélyéges csönd volt. A köpenyemet összebb fogtam s rátértem a gyalogósvényre, amely a kocsiuttal párbuzamost kigyózott végig az erdőn. Az átázott sárga levelek léptem nyomán valami különös, siró hangot hallattak.

Már vagy egy negyedórja haladtam az uton, amikor oldalt a sűrűben gyanus nesz támadt. Mintha emberi léptek löttek volna.

Megálltam és hallgatóztam. Semmi! Eh, gondoltam — bizonyára egy gyík siklott keresztül a cserjéken vagy talán egy nyulat ugrasztottam ki a buvóhelyéből.

Ily módon megnyugtatóván önmagammat, tovább mentem, Alig haladtam tiz tizenöt lépést, a zörejt a bokrok közt megisméltődött.

Senki foghatja rám, hogy ijedős természetű lettem volna, amikor ott álltam egyedül, egy ismeretlen erdő kellő közepén, a mind sűrűbbre való esti szűkületben, önkéntelenül megremegtem. Kezemet zsebembe mélyesztyve, ujjaim görcsösen tapadtak oda a revolveremhez.

Néhány lépést tehettem még, amikor a bokrok közül felém ugrott valaki. Kiáltani akartam, de a hang megakadt a torokomon.

A pénzedet! — kiáltotta támadóan, s megragadta a mellemet. Csak a villogó szemét láttam.

[Folyt. köv.]

Hirdetmény.

5138 sz. 1906.

200 korona évi fizetéssel, 1 szoba és 1 konyhából lakás haszonélvezetével egybekötött vágóhídi felügyelői állásra pályázatot hirdetek. — Pályázhat bármely irni-olyasni tudó ép egészséges csongrádi lakos, kinek erkölcsi magaviselete kifogástalan. Jelentkezhetni alolított jegyzőnél 1907. év január hó 22-én délelőtti 10 órájáig.

Csongrád 1907. január hó 18-án.

Kovács jegyző.

M E G H Í V Ó.

A Csongrád és Vidéki takarékpénztár részv. társ. 1907. évi február hó 2-án délután 2 órakor Csongrádon, az intézet hivatalos helyiségében — saját házában — tartandó

évi rendes közgyűlésére

Tárgysorozat:

1. Jegyzőkönyv hitelesítő bizottság választása.
2. Igazgatóság, felügyelő bizottság jelentése, zárszámadások előterjesztése, tisztajövedelem felosztása iránti határozat h. zatal.
3. Öt igazgatósági tag választása, kiknek mandátuma 6 évig tart.
4. Egy igazgatósági tag választása, kinek mandátuma 3 évig tart.
5. Az alapszabályok értelmében benyújtandó indítványok tárgyalása.

A közgyűlésen szavazati jogukat csak azon részvényesek gyakorolhatják, akik 1906 december 31-ig saját nevükre irt részvényt nyel bírnak.

Csongrád, 1907. január 14.

Csemegi Antal s. k.
elnök.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban — Ára tizenegyet 4 — korona

Kovács Elemér Templom-
utezai házában

1 LAKÁS

[3 szoba és mellék helyiségek]
ÁPRILIS-HÓ 24-ikétől
kezdődőleg kiadó.

Szőlősgazdákat és munkásokat

közlelről érdeklí az országos
gazdasági kiállításon **ELISME-
RŐ OKLEVÉLET NYERT**

„Vinczellérekönyv“

czimü könyv (2. kiadás) mely
az összes szőlőmunkákat gya-
korlati módon, képekkel szem-
léltetve adja elő. Megrendelhető 1 K.
beküldése mellett bérmentve.

Vaday József czimen Nagyváradon.

[Utánvétellel küldve 1 kor. 25 fillibe kerül.]

Legjobb mellékkereset

nők és családok részére. Egy helyen és egy ház-
tartásban se hiányozzék az eredeti »Styriai« kötő-
gép. Árjegyzék ingyen. Kedvező fizetési feltételek.

Első styriai kötőgép-gyár
magyarországi képviselője FOGL J. L. műgépész.
Budapest, VI., Csengery-u. 54.

Manfiold Kálmán

**KULA, Bácsmegyének a Telecs-
ka magaslatán fekvő Jolánföldi
szőlőoltvány és kertészeti bérle-
tén tavaszi szállításra kapható:**

1. Szokvány minőségű, minden alanyon
fajtisztán, sima és gyökeres zöldoltvány.
2. Amerikai és európai sima és gyökeres
vessző.
3. Alma, körte, barack és kajszinfák 1, 2,
3 éves oltványok a legkiválóbb fajokban,
4. Gleditsia és Maclura Aurentiaca élő-
vény, a melynek gyökerei nem sarjad-
zanak, tövisei igen sűrűk. semmiféle ro-
var nem pusztítja, minden időjárásnak
ellenáll. Kivánatra név- és árjegyzék
készséggel küldök.

Szíves megkereséseket kér

Manfiold Kálmán
nagybérő.

Lapunk könyvnyomdá-
jában egy jó házból
való fiu. ki legalább
két polgári iskolát
végzett, **tanulóul**
fizetéssel felvétetik. =

Ha köszvényben, reumában, ischiasban
szenved, vegyen egy üveg

Dr. Flesch-féle
köszvény-szeszt,

mely csúzt, köszvényt, reumát, kéz-,
láb-, hát- és derékfájást, kezek és lábak
gyengeségét, fájalmakat és daganato-
kat biztosan gyógyít. Hatása a legro-
videbb idő alatt észlelhető. Kapható

Dr. Flesch E. M.

„Magyar korona“ gyógyszerárában, GYŐR,
Baross-ut 24. szám.

Másfél deciliteres üveg ára 2 kor. Huza-
mosabb használatra való »Családi« üveg
ára 5 kor, 3 kis, vagy 2 »Családi« üveg
rendelésnél már bérmentve utánvétellel küldjük

Köhögés!

Aki erre nem figyel, vétkezik saját
maga ellen. A

KAIZER-féle
mell-karamellákra

a 3 hársfáról.

Orvosilag kipróbálva és ajánlva köhö-
gés, rekedtség, katarus és elnyálkásó-
dásnál.

5120 hiteles bizonylatok bizonyítják,
hogy megtartja, amit ígér.

Egy csomag 20 fill. Egy üveg 80 fill.

Csongrádon kapható: Wiesner Lajos,
Balkányi Lajos és Barna Henrik urak
gyógyszertárában.

15

forintért tiszta gyapjuszövetből
mérték szerint elegáns kivitelű
férfiöltöny, felöltő vagy téllkabát **KRAUSZ**
F. és TSA uri szabó-üzlete. Buda-
pest, Kerepesi-ut 69. — Vidékre
mintákat mértékvételi utasítással
bérmentve.

Rheumát,

Csúzt,

Köszvényt

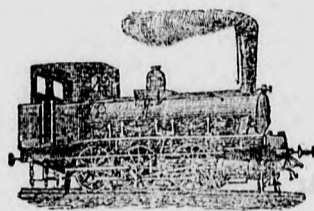
föltétlenül és biztosan gyógyít a híres és minden
házban nélkülözhetetlen

Dr. Arányi herculesfürdői
Rheuma-olaj

Ajánlható kéz, láb, hát, mell és derékfájásnál, ütés,
erőltetés, ficamodásoknál, fülfájás és fülzúgás, fej-
és fogfájásnál. Kapható a készítőnél:

Balla Sándor gyógyszerár Hódmezővásárhely,
Kossuth-tér.

Ára 1 üvegnek 2 korona. — Próbauveg 1 korona.
6 koronás rendelésnél ingyen csomagolás, bérmentve
Vigyázz! Egy próba mindent bizonyít. Ne hagy-
juk magunkat lebeszélni.

Vasúti menetrend.

Félegyház—Orosháza között.

	+6301 sz. vonat		
Szentes ind. regg.	3.26, érk. Csongrád	3.52 regg.	
Csongrád „ „	4.02, „ Kk.-Félegyh.	4.52 „	
	+6302 sz. vonat		
Szentes ind. regg.	3.20, érk. Orosháza	5.20 regg	
	+6303 sz. vonat		
Orosháza ind. d. e.	11.02, érk. Csongrád	1.46 d. u	
Csongrád „ d. u.	1.56, „ Félegyh.	2.46 „	
	+6304 sz. vonat		
Félegyh. ind. regg.	6.43, érk. Csongrád	7.32 regg	
Csongrád „ „	7.42, „ Orosháza	10.17 „	
	+6305 sz. vonat		
Orosháza ind. d. u.	3.31, érk. Csongrád	6.47 d. u.	
Csongrád „ „	6.57, „ Félegyh.	7.49 „	
	+6306 sz. vonat		
Félegyh. ind. d. u.	4.56, érk. Csongrád	5.45 d. u	
Csongrád „ „	5.55, „ Orosháza	8.33 este	
	+6307 sz. vonat		
Orosháza ind. este	6.37, érk. Szentes	8.37 este	
	+6308 sz. vonat		
Félegyh. ind. este	8.35, érk. Csongrád	9.24 este	
Csongrád „ „	9.34, „ Szentes	9.5, 9.	
	6311. sz. vonat		
Orosháza ind. regg.	5.46, érk. Csongrád	9.02 d. e.	
Csongrád „ „	9.12, „ Félegyh.	10.12 d. e	
	6312 sz. vonat		
Félegyh. ind. d. u.	12.53, érk. Csongrád	1.55 d. u.	
Csongrád „ d. u.	2.07, „ Orosháza	5.45 d. u.	

A * jelzett vonatok motormenetek; a 6311-es
s 1892-ös vonatok pedig vegyesvonatok.

FARSANGRA

és egyéb alkalmakra készítek táncz-
rendeket olcsó és egész finom minő-
ségben, minden színben. Együttal
ajánlok zsinórokat, paszomántokat, se-
lyem gombolyagokat, könyvzsinórzato-
kat egész és felselyemben és pamut-
ban, minden fajtában.

Legelőkelőbb referenciák. Megrendelé-
seket jutányosan és gyorsan teljesítek.

SCHWARCZ JAKAB

paszomány gyáros,

**Budapest, VII., Rombach-
utca 3. szám.**

Nincs szebb, olcsóbb és ked-
vesebb ajándék mint egy be-
szélőgép! Kapható: Edison
Phonograph 5 frt; gram-
mophon o müdarabbal 12
frt 50 krtól. Automata 35
frttól feljebb. Hengerek és
lemezek óriási választék-
ban. Több ezer új felvétel
ének és zenében. Használt
lemezeket veszek vagy uj-
akra becserélek. — Képes árjegy-
zék ingyen és bérmentve! Kará-
csony énekekről külön jegyzék,
K megrendelésnél e lapra hivat-
kozik, 5 századl. engedm. kap.

Magyarország legolcsóbb beszerzése forrása
Tóth József grammophon-nagykereskedő Sze-
gei, könyök-utca 333. sz.